

The analgesic effects of cortical stimulation relate to the activation of various circuits modulating neural activities in remote structures, such as the thalamus, the limbic cortex, the insula, or descending inhibitory controls. rTMS might influence the affective-emotional component of neuropathic pain by means of cingulate and orbitofrontal activation, which leads to descending inhibition of

pain impulses by activation of the upper brainstem. Motor cortex rTMS as a therapeutic option in patients with neuropathic pain is supported by various sets of results with a high level of evidence statistically, but whose significance remains to be proven clinically. Also, the procedure needs to be further optimized before being fully integrated into clinical practice.

Vai trò của các test tâm thần kinh trong chẩn đoán và điều trị Sa sút trí tuệ

Tống Mai Trang¹, Trần Công Thắng²

Khoa Thần kinh – Bệnh viện Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh ¹

Bộ môn Nội Thần kinh, Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh ²

TÓM TẮT

Quá trình hình thành nhận thức về thế giới bên ngoài bao gồm một loạt các hoạt động phức tạp trong tế bào thần kinh tại các vùng vỏ não nguyên phát, thứ phát, vỏ não kết hợp, các con đường liên kết dưới vỏ nhằm xử lý thông tin, tín hiệu từ các giác quan như khả năng tập trung, ngôn ngữ, thị giác không gian, trí nhớ, chức năng điều hành, khả năng điều chỉnh cảm xúc, thích ứng xã hội...

Test tâm thần kinh là một trong những phương pháp giúp đánh giá chức năng bộ não thông qua các bài test riêng biệt nhằm bộc lộ từng loại lĩnh vực nhận thức. Bộ test đánh giá chức năng thần kinh nhận thức Việt Nam (VnCA- Vietnamese Cognitive Assessment) gồm các thang điểm: MMSE; nhớ danh sách từ (Word List recall); nhớ lại ngay (Nhớ lại ngay (Immediate Recall), nhớ lại có trì hoãn (Delayed Recall), nhận biết có trì hoãn (Delayed Recognition); Đọc xuôi dãy số (Digit Span Forward), Đọc ngược dãy số (Digit Span Backward); nói lưu loát từ về các con vật, test vẽ đồng hồ gián tiếp đánh giá sự chú ý phức tạp, chức năng điều hành, học tập và trí nhớ, chức năng ngôn ngữ, giác quan vận động

và nhận thức xã hội, vốn là những lĩnh vực nhận thức giúp đánh giá suy giảm thần kinh nhận thức nhẹ và nặng theo tiêu chuẩn DSM-5. Việc phân tích tốt các thang điểm tâm thần kinh này hỗ trợ các bác sĩ lâm sàng trong việc chẩn đoán, chẩn đoán phân biệt thể bệnh; xác định lĩnh vực nhận thức bị khiếm khuyết, mức độ nặng; chọn lựa các phương pháp can thiệp nhận thức không dùng thuốc như tập luyện nhận thức (cognitive training), phục hồi nhận thức (cognitive rehabilitation), kích thích nhận thức (cognitive stimulation); theo dõi diễn tiến khiếm khuyết nhận thức đặc biệt trong các trường hợp than phiền giảm nhận thức chủ quan (subjective cognitive impairment), suy giảm nhận thức nhẹ (mild cognitive impairment).

Đây là một lĩnh vực mới mà người phân tích test cần có kiến thức liên quan đến các loại test tâm thần kinh, vùng não chức năng, bệnh học các loại bệnh gây tổn thương thần kinh nhận thức; sự trải nghiệm trong quá trình thực hiện test, phân tích test, khám bệnh từ đó mới có thể rút ra những kinh nghiệm nhằm kết luận và vận dụng tốt bộ test trong thực hành lâm sàng.